

Ліба Н.С.
Марценюк М. О.
Мукачівський державний університет
м. Мукачево
msu.oblik@gmail.com

ПСИХОЛОГО - ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ТУРИЗМУ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Модернізація системи освіти в Україні викликана процесами глобалізації, інтернаціоналізації світового господарства, інтеграції європейської спільноти, соціально-економічними та політичними змінами. Інтенсифікація життєдіяльності, нові соціально-економічні умови, динаміка змін на ринку праці спонукають до розробки, створення і впровадження в практику перспективних моделей підготовки конкурентоспроможних фахівців, здатних забезпечувати поступальний розвиток суспільства, усіх галузей господарства і культури.

Зміст соціального досвіду і культури ще не визначає конкретного змісту освіти у навчальних закладах туристського спрямування. В змісті соціального досвіду та культури необхідно відкрити джерела, що формують зміст туристської освіти. Вони визначають принципи відбору матеріалу, побудови і конструювання його у відповідну структуру. Такими є теорія і практика туристичної галузі, виробництво матеріальних і духовних благ, досвід туризму, духовні цінності, форми суспільної свідомості, основні види туристської діяльності, до яких належать: проєктувальна, організаційна, управлінська, виконавська. Формування змісту навчального матеріалу здійснюється з урахуванням викладених вище положень. Відповідно до цих положень зміст соціального досвіду потребує філософсько-методологічного, педагогічного осмислення і відбирається з позицій його цінності доцільність та забезпечення потреб для активної участі випускників туристських закладів у житті, у туристській діяльності, для забезпечення завдань розвитку їх особистісних якостей. Відбір змісту туристської освіти визначається потребами суспільства в

освічених та компетентних фахівцях сфери туризму. При цьому враховуються реальні можливості процесу навчання, виховання і розвитку; оптимальні можливості претендентів на навчання, а також потреби особистості в освіті. У формуванні змісту освіти винятково важливе значення має врахування потреб і вимог до особистісного розвитку фахівця сфери туризму, його здібностей, обдаровань, інтересів. З цією метою у змісті туристської освіти передбачено вивчення, поряд з обов'язковими, дисципліни для вільного вибору [1; 2].

Детермінантами структури змісту туристської освіти виступають ряд закономірностей.

Першою групою закономірностей є поділ туристського й особистого досвіду, виконання різних видів діяльності, залежно від їх загальності (види діяльності, що виконуються всіма людьми і види спеціальної туристської діяльності). Звідси – поділ змісту освіти на такі складові: гуманітарну та соціально-економічну, природничо-наукову та професійну (прогностичну).

Друга детермінанта – це сукупність закономірностей, що визначають послідовність ланок неперервної туристської освіти. Цю детермінанту ще називають ступневістю освіти (дошкільна підготовка; початкова і основна школа – школяр ((туристський ліцей, старша школа – ліцеїст; професійні навчальні заклади – туристська професійна; вищі навчальні заклади I-IV рівня акредитації молодший спеціаліст, бакалавр, магістр, післядипломна освіта).

Третя детермінанта – це сукупність закономірностей, що визначають необхідність поділу туристської освіти на теоретичну і практичну. Окреслення цієї детермінанти пов'язано з особливостями теоретичної і практичної діяльності фахівців сфери туризму, необхідністю формування у них відповідних якостей.

Четверта детермінанта пов'язана з поділом досвіду і якості особистості та доцільної рівності, залежно від міри прояву творчості. З цими закономірностями пов'язаний розподіл компонентів змісту освіти, що спрямовуються на формування творчих, лідерських якостей особистості, уміння діяти самостійно в різних умовах професійної діяльності.

П'ята детермінанта відображає специфіку індивідуального розвитку особистості і пов'язана з особистісно-орієнтованою освітньою діяльністю фахівця сфери туризму.

Шоста детермінанта – самовдосконалення особистості в освітньому процесі. Ця закономірність відображає свідоме прагнення особистості виробити духовно-моральні, вольові, психологічні та фізичні якості шляхом самовиховання та самоосвіти в умовах загального та туристського соціуму.

Особливістю зазначених детермінант структури змісту туристської освіти є те, що вони визначають загальні підходи, проявляються на всіх ієрархічних рівнях [3, с. 195-196].

Професійна туристська освіта пов'язана партнерськими відносинами з основною вищою освітою, загальноосвітньою і професійною підготовкою, інституціональними системами екології і охорони навколишнього середовища, соціальною зайнятістю, економічним розвитком і суспільним захистом, а також із засобами масової інформації.

Список використаних джерел:

1. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 1040 с.
2. Формування професійної компетентності фахівця сфери послуг і туризму: навчально-методичний посібник / [В.Т. Лозовецька, Л.Б. Лук'янова, Л.В. Козак та ін.] : за заг. ред. В.Т. Лозовецької – К. : 2010. – 382 с.
3. Федорченко В.К. Теоретичні та методологічні засади підготовки фахівців для сфери туризму. – К.: Вид. дім „Слово”, 2004. – 278 с.
4. Закон України про освіту. Режим доступу: <https://ru.osvita.ua/legislation/law/2231/>.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>